

BOEKBESPREKING

L. IMLER: *Icones Mycologicae* 1-18. Nationale Plantentuin van België (B. 1860) Meise.

Bovengenoemd instituut start met de uitgave van een serie *Icones Mycologicae* waarvan de eerste 18 platen van *Russula*-soorten, getekend en beschreven door L. Imler, nu zijn uitgegeven. Met deze platen maakt de serie een goed begin. Iconografiën van *Russula* zijn vrij talrijk. Een aantal betere populaire werken als Michaël Hennig: *Handbuch für Pilzfreunde* en Marchand: *Champignons du Nord et du Midi* hebben speciale *Russula*-delen; op nog wetenschappelijker niveau is er dan de bekende monografie van Schäffer met zijn uitvoerige Atlas. Speciaal voor de Nederlanders moet evenwel het werk van Imler, al betreft het hier maar een klein aantal soorten, aantrekkelijk zijn. Ten eerste omdat onder de afgebeelde soorten er enige niet zo algemene of kritische zijn, waarvan het nuttig is een afbeelding te bezitten. We noemen de ook in ons land voorkomende *Russula illota*, *R. ionochlora*, die veel algemener is, maar weinig afgebeeld, terwijl ik een vindplaats ken van de bij ons zeldzame *R. rosea*. Enige soorten zijn naar aanleiding van vondsten in Nederland afgebeeld: *R. viscida*; *R. compacta*, een Amerikaanse soort die echter algemeen interesse oproept door zijn kennelijke verwantschap met de *Nigricantinae* (zonder de zwart-verkleuring) en *R. bruneoalba*, een kritische soort uit de groep rond *R. xerampelina* van de *Russula*-specialist de Marbaix, die ook bij ons voorkomen kan. Het is bekend dat Imler de sporetekeningen heeft gemaakt voor de standaard-monografie van Romagnesi en de spore-ornamentatie is ook op deze platen met grote precisie vastgelegd. Het was een goede gedachte om van deze sporen ook scanning-foto's te geven (de laatste 6 platen). Men kan zo de ornamentatie, die het lichtmikroskoop onthult, vergelijken met de ruimtelijke configuratie. De precisie, die de sporentekeningen kenmerkt, vinden we ook bij de andere afbeeldingen van mikroskopische structuren, terwijl de kleuren zeer natuurgetrouw zijn. Niet alleen zij die zich speciaal toeleggen op de studie van *Russula*, maar allen die zich interesseren voor de systematische mycologie kunnen veel aan deze platen hebben. De prijs is niet al te hoog (600 B.frs.). A.F.M. Reijnders.

M. MOSER - *Die Röhrlinge und Blätterpilze. Kleine Kryptogamenflora Band II b/2. 5. bearbeitete Auflage.* 1983. 533 pp. Gustav Fischer Verlag, Stuttgart - New York.

Voor de determinatie van plaatjeszwammen en boleten is de flora van Moser het enige min of meer volledige, bijgewerkte boek, en daardoor tevens het meest gebruikte. Dit ondanks een aantal alom bekende bezwaren, waarvan het veelvuldig gebruik van twijfelachtige kenmerken in de determineersleutels wellicht het belangrijkste is. Voor een uitgebreider bespiegeling verwijs ik naar de bespreking van de 4e druk door C. Bas in *Coolia* 21(4): 140 (1978).

De 4e druk (1978) was op vele punten gewijzigd en sterk uitgebreid ten opzichte van de 3e druk uit 1967. Zoals Moser zelf in zijn voorwoord opmerkt zijn de veranderingen in de zojuist verschenen 5e druk beperkt. Het aantal opgenomen soorten is nagenoeg gelijk gebleven: sommige recent beschreven soorten zijn toegevoegd, andere zijn tot synoniemen gedegradeerd. Toegevoegde soorten zijn o.a. *Clitocybe foetens* Melot, *Oudemansiella melanotricha* (Dörfelt) Mos., *Entoloma dysthaloïdes* Noord., *Mycena ammoniaca* (Fr.) Quél., *Cortinarius ionochlorus* R. Mre. en *Amanita lepiotoïdes* Barla. In sommige groepen zijn meer essentiële wijzigingen aangebracht, bijv. in de vorm van nieuwe sleutels voor *Squamanita*, *Dermocybe* (Sect. *Dermocybe*, *Holoxantha*, *Malicoria*), *Lepiota* (Sect. *Amyloideae* en *Echinatae*) en voor de 4 recent beschreven soorten rond *Hebeloma sacchariolens*.

Gelukkig is ook van de gelegenheid gebruik gemaakt om de uiterst verwarrende situatie recht te zetten met betrekking tot de bekende witte Amanieten *Amanita verna* (in 1978 opgenomen als *A. phalloïdes* var. *verna*) en *Amanita virosa* (1978: *Amanita verna*, gebaseerd op hetzelfde type als *A. phalloïdes* var. *verna*!). In tal van andere groepen zijn geen taxonomische wijzigingen aangebracht, al zouden recente bewerkingen (bijv. van *Entoloma* door Noordeloos; *Coprinus* door Orton & Watling) daartoe wel aanleiding geven. Dergelijke aanpassingen vergen echter veel tijd en getuige het voorwoord had Dr. Moser die niet tot zijn beschikking.

Behalve veranderingen van inhoudelijke (taxonomische) aard zijn er ook nomenklatorische wijzigingen aangebracht. Ik telde zo'n 80 veranderde namen, inclusief combinaties, ten opzichte van de 4e druk (op een totaal van ± 3000 soorten), waarvan ± 30 combinaties in het genus *Entoloma*. Moser zelf publiceerde in deze druk maar een enkele nieuwe combinatie. Een voor taxonomen hinderlijke inkonsekwentie is, dat een aantal nieuwe combinaties uit de 4e druk nu onveranderd wéér als "comb. nov." wordt opgevoerd, compleet met het basionym. Een ander deel is (terecht) vervangen door het gewone auteurscitaat. Enkele opvallende naamsveranderingen zijn: *Cystoderma longisporum* heet nu *C. jasonis*; *Cystoderma cinnabarinum* wordt *C. terrei*; *Pholiota oedipus* is nu (m.i. ten onrechte) in het geslacht *Phaeogalera* geplaatst. Dat wordt weer even wennen! In verreweg de meeste gevallen betekenen de naamsveranderingen ook verbeteringen. De nieuwe nomenklatuur regels, aangenomen op het Botanisch Congres in Sydney (1981) (zie Coolia 25(4): 101), zijn in deze druk nog niet toegepast. Gelukkig is van de gelegenheid gebruik gemaakt om het grote aantal druk- en zetfouten in de 4e editie aanmerkelijk te reduceren. Dat kon niet verhinderen, dat er een paar nieuwe fouten in de tekst zijn geslopen. Tamelijk essentieel is het vergeten van de naam *Agaricus brunneolus* (Lge.) in de *Agaricus*-sleutel op pagina 233. Maar ach, mycologen zijn wel gewend om "nergens" op uit te komen bij het determineren!

Mijn konklusie is, dat het voor bezitters van de 4e druk niet strikt nodig is om de nieuwe druk aan te schaffen. Men zou met het overschrijven van een paar passages kunnen volstaan om in taxonomisch opzicht bij te blijven. Het is wat meer moeite om ook de naamsveranderingen bij te werken. Degenen die al een poosje op deze flora hebben gewacht omdat de 4e druk was uitverkocht kunnen tevreden zijn: zij kunnen nu een verbeterde editie aanschaffen. Eef Arnolds.

TH. KUYPER. - *Clitocybe subgenus Pseudolyophyllum* Sing. in Nederland. Doctoraalverslag Landbouwhogeschool Wageningen. 135 pp. 2e oplage 1982.

Voor een bespreking van deze bewerking zie Coolia 25(4): 105. De eerste oplage was spoedig uitverkocht. De tekst in de tweede oplage is ongewijzigd, maar het verslag is nu uitgegeven op A4 formaat. Ten gevolge daarvan is de leesbaarheid zeer verbeterd, en de prijs aanmerkelijk hoger: f 8.50 + f 4.25 verpakings- en verzendkosten. Te bestellen bij het Centraal Magazijn van de Landbouwhogeschool, De Dreyen 4, 6703 BC WAGENINGEN. Eef Arnolds.